

Hundratioårig skönhet

seglar vidare i skick som ny

foto DICK BERGHEDE

För 110 år sen, omkring 1900, beställde Tullverket en serie seglande »kustsmygare« som skulle ligga ute längs kusten för att upptäcka och förhindra smuggling. Ett viktigt krav var, naturligt nog, att de skulle vara goda seglare.

* Ordern gick till Christen Knutsen i Risör, Norge, som utvecklat en snabbseglande 33 fots båt av kostertyp, med 14 tons displacement. Typen var slank i skrovet med fint släpp i aktern, med inombordsballast och därför rätt grundgående, bara 1,65 m. Den saknade utanpåliggande järnköl vilket gjorde att båten inte hade samma hårdvindsegenskaper som de mera kända Colin Archer-båtarna, men den var i gengäld snabbare. Båttypen var gaffelriggad och förde stagflock, total segelyta 55 kvm.

Den båt som i dag bär namnet Heia är den tidigare tulljakten, som från 1900 var stationerad på olika ställen utefter västkusten och gjorde sitt jobb år ut och

foto ALGOT WICKBERG

Ett snöigt Koster. Så såg den förra tulljakten ut när familjen Wickberg köpte henne 1950

foto ALGOT WICKBERG

Systrarna Lena och Birgitta sommaren 1950

år in. Så småningom försågs hon med en encylindrig Skandia som senare bytts ut vid två tillfällen. Hennes sista storhetstid som tjänstebåt inföll under kriget då hon stationerades på Koster med legendariske Håkan Reinholdsson som skeppare. Uppgiften var att patrullera den svensk-norska sjögränsen och på det viset kunde hon bärga och föra till säkerhet många flyktingar som i småbåtar försökte komma över till Sverige. En natt återvände hon med 80 personer som undsatts.

Efter 50 år var hon pensionsfärdig. Algot Wickberg, far till Lena Lind som med sin man är Heias ägare i dag, fick tips om henne där hon låg uppe på Koster och köpte henne för 9 000 kronor. Nu började ett nytt liv som nöjesbåt under namnet Kosterfjord. Vid övertagandet, 1950, försäkrades hon i Atlantica och det har det aldrig funnits anledning att ändra på.

Sommar efter sommar tillbringade familjen på långa sjöfärder ombord i sitt flytande hem. Från hemmahamnen i Långedrag gick färderna till danska övärlden, Kielkanalen, Hamburg, Helgoland, Limfjorden, svenska östersjökusten norr ut och till och med in i Mälaren. Heia bar dem glatt och villigt, döttrarna blev sjöfostrade och upplevelserna många.

Algot Wickberg med döttrarna i Olympiahafen, Kiel, sommaren 1952

Heia i mitten av bilden på festivalen i Risör 2009

Förtöjd vid lotsbryggan på Vinga

Makarna Lena och Gustaf Lind övertog henne 1968 och gav henne då namnet Heia. Hon fortsatte sitt liv som sjöströmare och väckte uppmärksamhet där hon visade sig. Lite krämpor började visa sig med tiden så 1987-88 blev det dags att byta stävar och bordläggning ovan vattenlinjen.

När hon passerat hundraårsdagen började nya ålderstecken visa sig, först och främst i form av däckläckage. Ågarna beslöt då att ge henne en omfattande restaurering och valde efter tips att vända sig till Jesper Wilén som driver Classic Yacht Service i Grundsund för att få arbetena utförda av honom och James Forsyth. Nu lyftes däck och ruffar av och strippad på det viset såg hon ut som ett vikingaskepp där hon låg. Bilder från arbetet kan ses på www.cys.se.

Hon fick nu nya däcksbalkar och naturvuxna knän i ek, varefter hon fick nytt däck i småländsk kärnfur och ruffar i ek med canvasdukade tak. Dessutom byttes många spant och resterande bord i bordläggningen, allt i massiv ek. I augusti 2009, fem år senare, låg hon klar i Grundsund och var då tillbaka i nyskick mer än hundra år efter det hon byggdes. På Träbåtsfestivalen i norska Risör nominerades hon i klassen Bästa varvsrestaurerade båt 2009. En K-märkning står närmast på programmet.

Heia är tillbaka i nyskick och fortsätter sina seglatser. Lena och Gustaf Lind har hunnit pensionera sig, men det betyder egentligen att de kan lägga ännu mera tid på sin ögonsten. Det är härligt att det finns folk som tar på sig ansvaret att förvalta vår gamla båtkultur.

– TOM ROECK HANSEN

Lena och Gustaf Lind flankerar Classic Yacht Services James Forsyth och Jesper Wilén